

Matkustushaluisen majatalonemännän muisteloita / Tytti Oittinen 6.12.2014

Hyvät Marjaniemeläiset!

Viimeisimmän Marjaniemi-tiedotteen pääkirjoituksena oli ”Hyvä kansa ja parempi maa” ja sen kirjoittaja oli Marjaniemi-Seuran puheenjohtaja Kari Ripatti. Omien sanojensa mukaan hän ei ole ”arvokkaan asuinalueen sikarikas, hyvinvoiva porho” vaan ”nippanappa eläkkeellään toimeentuleva taiteilijaretku Marjaniemestä”. Toteaisinpa tässä: Kuulepas taiteilijaretku Ripatti, juuri sinun optimistisen pääkirjoituksesi pitäisi itse asiassa olla tämä itsenäisyyspäiväpuhe. Olette kaikki luultavasti lukeneet sen, siitä myöhemmin. Itse en nimittäin ollut ikinä kuvitellut pitäväni itsenäisyyspäiväpuhetta. Koko suomalaisen itsenäisyyspäivän rituaalit sankarihautoineen, sotilasparaateineen tuntuivat minusta lapsena pelottavilta, ja koko ajatus verellä lunastetusta pyhän isänmaan itsenäisyydestä kauhistuttavalta. Vaikka isä oli ollut rintamalla jo talvisodan aikana, nuorena apulaislääkärinä mm. Summan taisteluissa, äiti vastavalmistuneena sairaanhoitajana Punaisessa Ristissä, eivät vanhempani juuri puhuneet sota-ajoista ainakaan meidän lasten kuullen. Isoisäksi tultuaan isäni kerran selitti pojalleni sotaa seuraavasti: ”Sota on sitä, että kaikki menee rikki, että kaikki rikotaan. Typerintä ja kamalinta, mitä ihmiset ovat keksineet toisilleen tehdä.”

Historiafriikki opiskelijatyttö katseli ja kuunteli järkyttyneenä, kun Pohjanmaan yöjunien istumavaunuissa tai Helsingin paikallisliikenteen iltavuoroissa riitti humalassa tai unissaan huutavia sotaveteraaneja, joiden sota jatkui vielä 1960- ja 1970-luvuillakin. Itsenäisyys ei ollut iloinen asia, se oli sankarivainajia, pommituksia, aseita, verta, fyysisesti tai psyykkisesti vammautuneita, ”tärähtäneitä” kuten sanottiin. Menneitten muistelu ja paatoksellinen itsenäisyshymistely tuntui ajantuhlaukselta, kun olemassa oleva maailmanpoliittinen tilanne, kylmän sodan asevarustelu, ydinsodan ja kolmannen maailmansodan uhka, siirtomaiden itsenäistymisprosessit, ns. kolmannen maailman ongelmat tuntuivat vaativan kaiken huomion.

Siitä lähtien kun tulin nuorena ylioppilaana Helsingin yliopistoon opiskelemaan minulta kysyttiin usein: ”Mistä sinä olet kotoisin?” ja minä vastasin aina: ”En oikein mistään.” Sillä vaikka oikeastaan olen ”paljasjalkainen helsinkiläinen” eli syntynyt Helsingissä, minut vietiin jo 3 kk ikäisenä pohjoiselle Pohjanmaalle sieltä muutaman kk jälkeen takaisin Helsinkiin ja sitten heti kohta takaisin toiselle paikkakunnalle Pohjanmaan rannikolle. Lapsuudessani ja nuoruudessani muutin vanhempieni työn mukana eri paikkakunnille Pohjanmaalla, asuimme useimmiten muutaman vuoden yhdessä paikassa, kahdella paikkakunnalla sentään viitisen vuotta, mutta niilläkin paikkakunnilla asuessa jouduin vaihtamaan koulua. Koskapa psykiatrien mukaan ei koskaan ole liian myöhäistä hankkia itselleen onnetonta lapsuutta, lapsuteni trauma on siis joutuminen aina uudelleen uudelle koulunpihalle, uuteen luokkaan, päteä jotenkin, löytää joitakin ystäviä, joista muutaman vuoden kuluttua joutuisi luopumaan.

Muutin Marjaniemeen 36 vuotta sitten. Keväällä 1978 kiertelimme Helsingin omakotitaloalueita etsimässä sopivaa vanhaa pikkutaloa. Marjaniemestä löytyi ihana vanha kesämökki, jonka minä olisin halunnut. Liian mätä ja huonossa kunnossa, väitti avomies eikä siinä olisi riittäviä

työhuonetiloja hänen tarpeisiinsa. Se Peppi Pitkätossun Huvikumpua muistuttava kesähuvila meni sivu suun, muuan toinen pariskunta osti sen. Vain noin kuukausi myöhemmin tuli myyntiin juuri tuon saman talon vieressä, sen länsipuolella oleva naapuritalo tontteineen. No me kävimme kimppuun, ostimme ja muutimme siihen kesällä 1978.

Pohjoisnaapurina oli legendaarinen konemestari livari Kontuniemi, ensimmäinen Marjaniemessä ympärivuotisesti asumaan muuttanut pahasisuinen ja rääväsuinen ukkeli vaimoineen. Heidän tontillaan oli pitkään Marjaniemen oma posti. Länsipuolella oli kaksi vanhaa kesämökkiä, toinen vuosikaudet kylmillään ja tyhjillään, toisen kaminalämmitteisissä huoneissa asui epämääräinen lauma vuokralaisia tai alivuokralaisia. Ainoastaan sen itäpuolella olevan unelmataloni ostaneet ja sitä remontoiva naapuriperhe sekä sen Oskarintien puolella olevan tontin asukkaat, joiden tontin kanssa meillä oli yhteistä yksi nurkka ja siinä pylvä, toivottivat tervetulleeksi avomiehen, minut ja 13-vuotiaan poikani.

Eteläpuolen tontilla oli villiintynyttä metsää ja iso pomminkuoppa, jonka tarinan saimme tietää myöhemmin. Marjaniemihän oli alun perin kesähuvila-aluetta, jonne kuljettiin joko omalla veneellä tai J.L. Runeberg-laivan kaltaisella pienellä saaristohöyryllä Kauppatorilta, josta sitten tultiin ostosten jälkeen laivalla takaisin. Ensimmäinen tie Marjaniemeen saatiin rakennetuksi joskus 1930-luvun loppuvuosina. Talvi- ja jatkosotien aikana Puotilan pelloille koottiin valtavia halkopinoja, joita sytytettiin tuleen kun ilmahälytykset kutsuivat Helsingin visusti pimennetyn keskustan väen pommisuojiin. Aika usein venäläisten pommikoneet kai erehtyivätkin, luulivat palavista halkopinoista näkyviä tulia keskustan valoiksi ja tiputtivat pommilastinsa. Sillä tavoin tuhoutui eteläisen naapuritontin kesämökki. Tontillamme sijaitsevasta saunamökistä oli kuulemma myös kaatunut yksi päätyseinä.

Talomme liittäminen kunnan vesi- ja viemäriverkostoon alkoi yhtä aikaa itäpuolen naapuritalon kanssa. Ja remontit tietysti jatkuivat pikkuhiljaa, sillä kuten Claes Andersson kirjoitti joskus jo 1960-70-luvulla jossakin runossaan: "det är svårt att vara villaägare i våra tider." Kesähuvilat on korjattava talviasuttaviksi, ja sitä työtä on kestänyt.

Vuosi Marjaniemeen muuton jälkeen, kesällä 1979, synnytin tyttären. Tyttären serkkutyöt vanhempineen muuttivat yhteen naapuritaloista juuri joulun alla 1980. Heidät me tietysti toivotimme sydämellisesti tervetulleiksi naapurustoon. Serkkulauma lisääntyi vielä parilla pikkuveljellä ja koko lauma on pitänyt yhtä niistä ajoista lähtien ja pitää yhtä edelleenkin.

CityMarket ja joitakin punatiilisiä taloja oli jo valmistunut Nymanin entisille kaalipelloille, Marjaniemessä oli pikkuinen Koti-Elanto, ruokaa ostettiin vastakirjalla. Joskus myöhemmin kuulin tyttäreni kutsuvan sitä Home-Elannoksi. Metro aloitti toimintansa vasta 1983 ja metroaseman myötä kasvoi nykyinen Itiksen kauppakeskus, KotiHomis hiipui ja suljettiin.

Ukko livari Kontuniemen vaimo kuoli legendan mukaan lapioidessaan kivihiihkuormaa naapuritalon kellariin. Legendan mukaan ukko livari löysi vaimonsa kivihiihlikasan päältä, nosti hänet sivuun, lapioi kivihiihet rauhassa kellariin ennen kuin soitti lääkärin paikalle. First things first. Ukko livari eleli sitten vielä muutamia vuosia - isossa talossa asui luultavasti myös jo aikuisia

lapsenlapsia - kiroili ja sätti tyttären tai pojanpoikiaan joskus tosi äänekkäästi ja nuorempi polvi vastasi samalla mitalla. Me pysyimme visusti hiljaa, emme uskaltaneet mennä väliin.

Sitten meni ukko livarikin lapioimaan taivaallisia kivihiilikuormia, ja perikunta pähkäili oman aikansa mitä tehdä talolle ja tontille. Itäkeskus oli laajentunut, Marjaniemen posti suljettiin ja postirouva siirrettiin Itäkeskukseen. Pelkäsimme, että perikunta päättäisi panna rahoiksi ja myydä talon ja maat rahanhimoisille gryndereille, joka purkaisi perinteikkäät hienot vanhat rakennukset. Onneksi niin ei käynyt, taloihin löytyi vanhaan rakennuskantaan kunnioittavasti suhtautuvat asukkaat, jotka remontoivat talon ja rakennuttivat taloon sen upean, pyöreän tornin, joka oli ollut jo Kontuniemen talon alkuperäisissä piirustuksissa. Entinen postin talo remontoitiin asuintaloksi ja sekin sai uudet asukkaat syystalvella 1984.

1990-luvun alussa törmäsin Helsingin keskustassa, muistaakseni Makkaratalossa sijaitsevaan automaattiin, joka ei varmaankaan täyttänyt Skepsis ry:n standardeja. Automaatti lupasi analysoida käsialan ja ilmoittaa tärkeimmän/olennaisimman luonteenpiirteeni. Työnsin rahan automaattiin, kirjoitin käsialanäytteen ja sain luonneanalyysin ”matkustushaluinen”. Tottahan se oli, olen aina ollut matkustushaluinen. Ja saanut ja joutunut matkustamaan paljon. Reissailu-ura oli alkanut jo ennen Marjaniemeen muuttoa, työmatkoja ja pitkiä ja pätkempiä opinto- ja kulttuurivaihtostipendireissuja eri Euroopan maihin. Sitä paitsi poikanihan oli jo 9-10-vuotiaana suorittanut pitkiä laskutoimituksia jatkotutkintoa opiskelevan yksinhuoltajaäitinsä tupakointikustannuksista ja ilmoittanut: ”Kuulehan Tytti, minä olen nyt laskenut ja tarkistanut tämän useampaan kertaan, ja tässä on nyt se rahasumma, jonka sinä vuodessa kulutat tupakointiin. Ja katsohan Tytti, näillä rahoilla me voisimme kerran vuodessa matkustaa yhdessä ulkomaille, ja minä, sinun poikasi, saisin niin paljon uusia vaikutteita ja virikkeitä, mutta nyt minä en saa niitä, kun sinä poltat minun vaikutteeni ja virikkeenäni savuna ilmaan.” Pakkohan minun oli lopettaa, ja matkustaa pojan kanssa yhdessä ulkomaille, jotta lapsiraukka saisi vaikutteensa ja virikkeensä. No, Marjaniemeen muutettuumme nuorimies lähti sitten reissuun jo ilman minuakin, kaveriporukassa tai tervehtimään minua ulkomaanreissuilleni.

Ensimmäiselle pitkälle työreissulle, useamman kuukauden mittaiselle ohjausreissulle Norjaan, Ibsenin kotikaupunkia Skienia pääpaikkanaan pitävään aluetatteriin, olin lähtenyt jo syksyllä 1977. Suomesta ei juuri silloin tuntunut riittävästi työmahdollisuuksia nuorelle free-lancer - ohjaajalle. Muissa Pohjoismaissa sen sijaan levisi erilaisia urbaaneja legendoita ”suomalaisen teatterin eksoottisesta alkuvoimaisuudesta”. Norjan teatteriväki ottikin minut avosylin vastaan, nuori, korkeasti koulutettu teatteriohjaaja, -dramaturgi ja vielä nainen, eksoottinen ja alkuvoimainen! Ja työtarjouksia riitti, teatterijohtajaksikin pyydettiin. Tyttären synnyttyä reissasin ympäri Norjaa ja Ruotsia kuin Aurora Karamzin, tytär ja lastenhoitaja mukana. Ohjaustyöt ja välillä myös teatteri- ja tanssialan yhteispohjoismaista vierailuvaihto- ja täydennyskoulutuskomitean toiminnanjohtajan tehtävät tutustuttivat tiiviisti kaikkiin Pohjoismaihin ja oman alani ammattilaisiin.

Jo ensimmäisellä Norjan reissulla opin jotakin tärkeitä, norjalaisten vieraanvaraisuuden. Varovasti kyselin ihmisiltä halpaa hotellia jos halusin lähteä tutustumaan johonkin suurempaan kaupunkiin.

”Kaikki hotellit ovat aivan tuhattoman kalliita, mutta minulla on pari tuttua tai tutun tuttua perhettä, minäpä soitan..” Soittivat, minut toivotettiin tervetulleeksi, vaikka isäntäväki olisi poissa. Sain vain tiedon, mistä saisin avaimet ja lapussa talon sisällä olisi tarkemmat ohjeet huoneesta, jääkaapin sisällöstä jne. Eikä Norjassa vielä tuolloin ollut kuin lupaus öljystä.

Mutta vieraanvaraisuuden idea jäi muhimaan. Poikani oli teini-ikäinen, vauhdikas nuorisoaktivisti ja kavereita riitti. Yöbussien aikataulut eivät läheskään aina sopineet heidän aikatauluhiinsa, mutta poikani kaverit tiesivät, että meille saattoi aina jäädä yöksi, jos vanhemmille oli asiasta ilmoitettu ja saatu lupa. ”Kuulehan Tytti, älä hätäile, en tule ensi yönä kotiin, äläkä huolestu, jos poliisit soittavat sinulle. Saatan joutua putkaan, sille me aiomme nyt vallata Lepakkoluolan.” Toivotin lykkä tykö ja jäin pikkusiskovauvelin kanssa odottelemaan poliisien soittoa. Sitä ei tullut. Seuraavana päivänä nuorimies tuli ja pyysi sponsoroimaan valtausta. Tarvittiin siivousaineita ja –välineitä, ja maalia ja pensseleitä. Annoin sen mitä löysin.

Siksi ei ollut mikään ongelma kun kerran eräänä myöhäisenä syyspäivänä vähää ennen puoltapäivää ovikello soi, ja kohtelias amerikanenglantia puhuva nuorimies kysyi poikaani, asuisiko täällä. Kertoi tavanneensa poikani interrail-reissulla jossakin Puolassa tai Espanjassa, Turkissa tai Italiassa, Bulgariassa tai Portugalissa ja poikani oli sanonut, että hän voisi asua meillä Helsinkiin tultuaan. Poikani oli koulussa, nuorimies näytti nälkäiseltä ja nuutuneelta, työnsin ruokalautasen hänen eteensä, pistin hänet suihkuun, petasin varasängyn ja peittelin pitemmittä puheitta nuoremiehen sänkyyn. Myöhemmin iltapäivällä ja illansuussa tutustuttiin sitten vähän paremmin.

Mutta kun eräänä sunnuntaiaamua tullessani alakertaan pikkusiskon kanssa ja laskin olohuoneen ja työhuoneen lattialta makuualustoilla ja makuupusseissa nukkuvia aktivistinuorison edustajia kolmisentoista (13) kappaletta. Arvioin, että poikani huoneessa näitä nuoria olisi vielä 3-4 lisää. Sain paniikkikohtauksen, joka ei ollut kiukkuja tai raivoa, vaan johtui silkasta hädestä, riittäisivätkö ruokakaappieni aamiaisvarat niin suurelle määrälle nälkäisiä teini-ikäisiä. Siihen maailman aikaan kaupat sulkeutuivat lauantaisin tosi varhain eivätkä olleet sunnuntaisin auki lainkaan. Jotenkin kai siitä selvittiin, mutta pojan kanssa oli tehtävä sopimus, että hän soittaisi etukäteen jos tulossa olisi hänen lisäkseen yli 3 yövierasta.

1980-luvun alkupuolella muutti lähiympäristöön muitakin uusia naapureita. Itse jätin tyttären isän entiseen yhteiseen taloomme, ostin vihdoin sen ihanan naapuritalon, josta olin unelmoinut jo alun perin v. 1978, jaoimme tontteja hiukan uusiksi. Joulun aikaan 1986 muutin lapsineni siihen vanhanvanhaan entiseen kesämökkiin, ja aloin suunnitella perus- ym. korjauksia. Villaägare-kesähuvilanomistaja on jatkanut remontteja, ja niitähän on riittänyt.

1980-luvun lopulla ja 1990-luvulla ja lopuksi 2000-luvun alussa viimeisille rakentamattomille naapuritonteille kohosi uusia taloja. Tyttäreni serkkuineen ja kavereineen murjottivat ja tuhisivat kiukusta, eivät suostuisi ”ikinä” tervehtimään rakenteilla olevien talojen tulevia asukkaita. He kun olivat pitäneet asumattomilla tonteilla leikkimistä ”ikuisena nautintaoikeutenaan”.

Uusiin taloihin muutti uusia asukkaita, jotkut entiset naapurit muuttivat pois ja uusia tuli tilalle. Uusien naapurien tervetuliaisiksi järjestettiin joitakin yhteisiä pihajuhliakin. Pikkuhiljaa naapurit tulivat tutuiksi.

Kyllähän minäkin Marjaniemeen muuttaessani kuvittelin ja pelkäsin, että Marjaniemessä asuisi vain sikarikkaita, hyvinvoivia porhoja. Ylipolitisoituneen 1970-luvun jälkimainingeissa tuntui aluksi tärkeämmältä tutustua naapureihin rauhassa ja pikkuhiljaa, eellä rauhanomaista rinnakkaiseloa, antaa kaikkien ”taaplata tyylillään”. Pikkuhiljaa tänne on ilmeisesti muuttanut muitakin kaltaisiani ”taiteilijaretkuja” tai ehkä he ovat asuneet tällä aina, mutta nyt vain kaivautuneet esiin jopa Marjaniemi-Seuran puheenjohtajiksi.

En tiedä johtuuko se käsialasta vai joutumisesta aina uudelle koulunpihalle, mutta matkustaa olen saanut ja matkustamaan olen joutunut, eikä minulla ole koskaan ollut muita kuin eripituisia määräaikaista työsuhteita. Olen aina ollut projektityöläinen, ”matkustushaluinen projektityöläinen”. Työ on vienyt minua eri puolille Suomea, Ruotsia, Norjaa, Tanskaa, Islantia, Baltian maita, Saksaa, Englantia työhön liittyvät opinto- ja kongressimatkat eri puolille maailmaa. Muutama vuosi sitten päättyivät ne määräaikaisten työsuhteiden, joiden vuoksi reissasin Lapin läänin eri paikkakuntien ja Helsingin väliä yhteensä 8 vuoden ajan.

Minulle on lisäksi siunaantunut matkustushaluisia projektityöläisystäviä, joiden työt ovat vieneet heitäkin eri puolille maailmaa. Kotimaassa käydessään he ovat majoittuneet talooni, tuoneet mukanaan ystäviään ja minä olen vuorostani reissannut heitä tervehtimään. Joskus 1990-luvun puolivälissä vielä ilmoittelin ja varoittelin naapureita, mm. kun lähdin reissuun tai pitemmälle työmatkalle ja taloon asettui muutamaksi kuukaudeksi asumaan tansanialainen muusikko Arnold Chivalala, joka oli aloittanut jatko-opinnot Sibelius-Akatemiassa ja odotti opiskelija-asuntonsa vapautumista, varoittelin tähän tapaan: ”Muistatteko lapsuuden luisteluratojen hippaleikin, jossa huudettiin: Kuka pelkää mustaa miestä? Nyt on pelko aivan turha vaiva, sillä musta mies asuu talossani aivan luvalla eikä ole varkaissa tai murhaamassa minua.” Naapurit nauroivat ja toivottivat tervetulleeksi. He olivat siis jo ajat sitten tottuneet. Ystäviä ja entisiä työtovereita tuli ja tulee kotimaasta ja ulkomailta, omien lasten ja ystävien ystäviä, ystävien ja entisten työtovereitten lapsia ja ystäviä. Viime viikonvaihteessa talossani yöpyi tuttu norjalaispariskunta ja nuoremman pojanpoikani tamperelainen kummisetä. Viime yöksi tulivat poikani perheineen ja tyttären lapset yökyllään.

Tyttäreni on asunut koko lapsuutensa ja nuoruutensa Marjaniemessä. Muutaman Itäkeskuksen kerrostalossa vietetyn vuoden jälkeen hän palasi perheineen Marjaniemeen, kun rakensimme tontilleni uudisrakennuksen nuoren perheen kodiksi. Aikoinaan tyttäreni kävi Vaapukan silloin aivan uutta päiväkotia, silloin hänen kavereinaan oli muutamia lapsia joiden isä tai äiti ei ollut kantasuomalainen. Nyt tyttäreni omat lapset käyvät samaa päiväkotia, ja lasten sekä hoitajien ihonväri- ja kansallisuuskirjo on aikamoinen. Olen tätä puhetta kirjoittaessani tajunnut, että olen asunut jo yli puolet elämästäni - 36 vuotta -täällä Marjaniemessä. Eli kyllä minä olen jostakin kotoisin, Helsingin Marjaniemestä.

Mutta paljon täällä on muuttunut näiden 36 vuoden aikana. Paljon hyvää on myös pysynyt. Kuten Meriuimarit. Ensi helmikuun alkupuolella tulee nimittäin kuluneeksi 20 vuotta siitä kun eräs nyt jo poismuuttanut naapurinrouva sai minut ensi kerran pulahtamaan uimarannan laiturilta avantoon. Pomppasin ylös vedestä saman tien, mutta jäin koukkuun. Tänä aamuna en ehtinyt uimaan kaikkien näitten pienten ja aikuisempien yökylävieraiden vuoksi, vaikka olisin mielelläni aloittanut puheeni samoin kuin Eeva Furman, kertomalla siitä autuaasta olosta avannosta noustessa ja onnesta Marjaniemessä.

Meriuimarit pitävät siis pintansa, kuten myös Marjaniemi-Seura, Marjaniemen Purjehtivat, Uimarit , Melojat, Lionsit, vapaapalokunnan pojat jne. Marjaniemi on lintukoto. Joistakin NIMBY-ilmioistä huolimatta Marjaniemi on kuin Muumilaakso, toivottavasti yhtä avoin ja suvaitsevainen kuin Tove Janssonin laakso, jossa vieraat koputtavat ovelle, muumiperhe kattaa pöytään uuden lautasen ja mamma petaa vieraille sängyn.

Kari Ripatti, kiitos sinun optimistisesta pääkirjoituksestasi. Hienoa kun jaksat uskoa. On totta, että moni asia on paremmin kuin meidän nuoruudessamme, mutta EUn leipäjonoissa on viikoittain 20 000 ihmistä ja määrä on kasvussa. Pari viikkoa sitten Lieksassa pahoinpideltiin koulukyytejä hoitaneen taksifirmaan palkattu tummaihoisen somalitaustainen taksikuski, syy ihonväri. Roihuvuoren moskeijan seinät ja ikkunat töhrittiin viime yönä, itsenäisyyspäivän vuoksiko. Meillä on vielä paljon tehtävää ja parannettavaa.

Lähinnä kai työurani vuoksi omana henkisenä viitekehyksenäni on ollut ja on edelleenkin pohjoiseurooppalaisuus erityisesti pohjoismaisuus. Pakkoruotsista keskusteleminen on minusta aina tuntunut totaalisen tarpeettomalta. Isäni oli äitinsä puolelta suomenruotsalaista sukua, joten oli ilman muuta selvää, että koulutetun ihmisen tulee käyttää sujuvasti molempia kotimaisia kieliä. Sitä paitsi nuori ja **jo silloin** matkustushaluinen ja **jo silloin** elinikäisen oppimisasiologian sisäistänyt koululaistyttyö tajusi **jo silloin**, että kaikenlaisista ja kaikenlaisten kielten opiskelusta olisi oleva hyötyä ja riemua, iloa elämän reissuille. Niin kuin on ollutkin.

Välillä kyllä pohdiskelen ja vertailen muumilaaksomme elämää muiden pohjoismaiden henkiseen ilmastoon, arvoihin ja asenteisiin. Uuden Taidekorkeakoulun ensimmäinen rehtori, tohtori Tiina Rosenberg on alun perin suomalainen, mutta elänyt ja työskennellyt pitkään Ruotsissa, nyt siis paluumuuttaja, elänyt Helsingissä vuoden verran. Häneltä on nyt ilmestynyt kirja "Arvot mekin ansaitsemme", jossa hän pohdiskelee ja vertailee suomalaista ja ruotsalaista henkistä ilmastoa, kulttuurikeskustelua, demokratiakäsityksiä jne. Välillä hävettää suomalaisten puolesta.

Vanhat tutut sanat, sellaiset kuin "totuus" ja "oikeudenmukaisuus", muuttuvat progandaksi tai vihapuheeksi. Ukrainan tapahtumissa Suuri itäinen karhunaapurimme väittää itseään ahdistetuksi ja uskoo toimineensa ja toimivansa "totuuden ja oikeudenmukaisuuden puolesta". Meillä taas iltapäivälehdien lööpit julistavat itsenäisyyspäivän "totuudeksi": "Veteraanit varoittavat, Putin kierompi kuin Stalin". Siksi seuraavassa katkelma Claes Anderssonin runosta "**Inandning, utandning – augusti – september 2014**":

"..... Den
som lever får se? I Vinterkriget försvarade vi oss och kom

På silverplats, i fortsättningen gick det sämre, vi amputerades och
 Blev mindre än vi varit. Kriserna i världen tycks hopa sig just den här
 Sommaren, jag vaknar utsövd och på gott humör men redan sjuans
 Nyheter gör mig förtvivlad och förlamad, människan är ondskefull
 Och förstår inte sitt eget bästa. Varför annars denna brådska med
 Att utrota allt mänskligt liv. Dödsdrift ansåg Freud, girighet och
 Egennytta skulle jag kalla det. Andas djupt, tänk på tomheten, tänk
 På dina föräldrar, dina barn och barnbarn, ttänk på alla människor du
 Älskat och respekterat, tänk på stunderna av närhet och njutning
 Men vi tycks glömma allt det goda snabbare än vi glömmet de
 Stunder när vi plågats av värk eller kärlekslöshet, känslan av att
 Vara förorättad blir vårt centrala livsinnehåll och vi söker hämnd..."

Kuuntelin muutama viikko sitten tänä vuonna Pohjoismaisen Kirjallisuuspalkinnon voittaneen Kjell Westön haastattelua, josta tässä lopuksi muutama lainaus:

"Kansalliskiihko, shovinismi, nationalismi on sitkeä sairaus, joka paranee lukemalla, matkailemalla ja tutustumalla erilaisiin ihmisiin eri puolilla maailmaa. ---

Demokratia on monen ihmisen hirveän työn ja kärsimyksen ansiota, se ei ole tullut ilmaiseksi missään. --
 Oikeudenmukaisuus, oikeudenmukainen kohtelu on etuoikeus... Se myös muistuttaa meitä siitä ettei
 oikeudenmukainen kohtelu ole itsestään selvää. --- että kaikki moraalikoodit ovat sopimuksia; kaikki mitä
 me ihmiset saamme/voimme toisillemme tehdä perustuu sopimuksiin.—

--- "kyseessä on ainainen tasapainottelu rationaalisuuden ja irrationaalisuuden välillä--- Ei ole mitään
 takeita siitä, etteikö ihmiskunta voisi tulevaisuudessakin järjestää vaikka minkälaisia katastrofeja itselleen,
 jokaisessa meistä asuu valo ja pimeys – pimeys saattaa hypätä esiin tulevaisuudessakin... "

vaikka me kaikki varmasti toivoisimme että valo voittaa.... ja että me jonakin vuonna voisimme
 vilpittömin mielin toivottaa toisillemme "Iloista ja onnellista itsenäisyyspäivää!"

UGH, olen puhunut!